

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

29 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache,
judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Andrei Formusatii, succesorul legal al părții vătămate Palii Victor și de Palii Natalia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui

Gangal Alexandr Xxxxxx,

*născut la xxxxxxxxx, originar din or.Xxxxxxx,
Xxxxxx, domiciliat în or.Xxxxx, str.XXXXXX.*

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 12 martie 2014 - până la 06 iulie 2015
(instanța de fond);*
- 2. de la 14 iulie 2015 - până la 17 octombrie 2016
(instanța de apel);*
- 3. de la 27 decembrie 2016 – până la 29 martie 2017
(instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani din 06 iulie 2015, Gangal Alexandr a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, din lipsă în acțiunile lui a semnelor componenței de infracțiune.

Acțiunea civilă a succesorului legal al părții vătămate a fost respinsă.

2. De către organul de urmărire penală, Gangal Alexandr a fost învinuit de faptul că, în seara zilei din 16 martie 2012, aproximativ la ora 20⁰⁰, aflându-se la volanul automobilului de model "Mercedes Benz", cu n/î P180BH și având în calitate de pasager pe soția sa Gangal O., deplăsându-se pe timp de noapte pe traseul auto M-14, pe direcția mișcării spre orașul Edineț, la ieșirea din s. Mihăilenii Noi, r-nul Rîșcani, la km. 682-530 m, a fost orbit de un mijloc de transport, ce mergea în întâmpinarea sa pe bandă opusă.

Necătând la acest fapt, Gangal A., nu a pus în funcțiune avertizatorul de avariere, nu a redus viteza de deplasare și nu a oprit autovehicolul, continuând mișcarea, fără a ține seama permanent de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, cât și situația rutieră, în rezultat, lovindu-l pe carosabil cu partea dreaptă din față a automobilului său pe pietonul Palii Alexei.

În rezultatul accidentului de circulație, pietonului Palii A., i-au fost cauzate, vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, ce au dus la deces.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a lui Gangal A. în baza art. 264 alin.(3) lit. b) Cod penal la 4 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

În argumentarea apelului s-a invocat că instanța de fond nu a dat aprecierea corespunzătoare tuturor probelor prezentate, fiind puse la baza soluției de achitare doar declarațiile martorilor audiați în cadrul ședinței de judecată, precum și cele ale inculpatului care nu și-a recunoscut vinovăția, interpretări lipsite de obiectivitate a declarațiilor specialistului Tverdohleb M. și martorului Gangal O., inclusiv și unele prevederi din Regulamentul Circulației Rutiere.

Astfel, sentința este bazată pe o apreciere unilaterală a probelor administrate.

Prin urmare, instanța de judecată nu a reflectat în sentință declarațiile inculpatului Gangal A., potrivit cărora, viteza de deplasare a automobilului său era de 60-70 km/h și că, după ce a simțit lovitura puternică, a mai mers vreo 10 m până la oprirea automobilului. La fel, acesta a susținut, că nu a întreprins nici o acțiune, îndreptată spre evitarea tamponării pietonului, însă anterior, fiind audiat în cadrul urmăririi penale, chiar imediat după producerea accidentului de circulație, inculpatul a relatat, că ar fi văzut silueta pe drum și chiar ar fi încercat să evite tamponarea acestuia, virând brusc spre stânga. În cadrul urmăririi penale, fiind audiat în calitate de bănuit, Gangal A. a susținut depozițiile sale, depuse anterior, după care a declarat că a fost orbit de unitatea de transport, ce mergea pe banda opusă și că a văzut o siluetă pe

partea carosabilă, pe care se deplasa, virând brusc spre stânga pentru a evita tamponarea.

Totodată, procurorul nu este de acord cu argumentarea soluției instanței de fond precum că inculpatul a condus automobilul în limita de viteză stabilită, astfel această afirmare, relevă că instanța a fost de acord cu afirmațiile subiective a părții apărării, or, viteza de deplasare a automobilului, condus de către inculpat nu a putut fi stabilită în urma efectuării expertizei autotehnice, deoarece, în urma efectuării cercetării la fața locului, nu au fost depistate urme de frânare, ce ar fi fost lăsate de automobilul condus de către inculpat.

Mai mult ca atât, nu este clară poziția instanței care a menționat că, în cazul în care conducătorul mijlocului de transport, în timpul deplasării, observând pericolul, a încercat să-l evite, însă nu a avut posibilitatea să-l evite, nu a avut posibilitatea tehnică să reacționeze, provocând urmarea prejudiciabilă, răspunderea penală a acestuia se exclude, dacă starea de pericol a fost cauzată de alt participant la trafic. Cele indicate sunt în contradicție cu concluziile expuse în raportul de expertiză autotehnică nr. 2145, 189 din 02.01.2014, care în pct.14 a conchis că, șoferul automobilului de model "Mercedes-Benz E200", din punct de vedere tehnic, urma să acționeze în conformitate cu prevederile pct.45 alin.(2) din RCR.

4. Prin decizia Curții de Apel Bălți din 17 octombrie 2016, a fost admis apelul declarat de procuror, casată sentința, inclusiv din oficiu și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

În baza art. 391 alin.(1) pct.5) Cod de procedură penală, procesul penal în privința lui Gangal Alexandr în baza art. 264 alin.(3) lit.b) Cod penal a fost încetat, pe motiv că există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane de scoatere a acesteia de sub urmărire penală.

Acțiunea civilă înaintată de către succesorul legal al părții vătămate Palii V., a fost respinsă. Celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

5. În motivarea soluției sale, instanța de apel a reținut că, urmărirea penală a fost începută la data de 17.03.2012 în baza art.264 alin.(3) lit.b) Cod penal, pe faptul producerii accidentului rutier, produs pe traseul Brest-Chișinău-Odesa, în regiunea s. Mihăilenii Noi, r-nul Rîșcani, soldat cu decesul pietonului Palii A.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura Rîșcani, S. Railean din 20.06.2012, s-a dispus scoaterea de sub urmărirea penală a lui Gangal A., deoarece la acea etapă nu fusese acumulate probe suficiente pentru a-l pune sub învinuire.

Ulterior, prin ordonanța din 07.02.2014, emisă de către procurorul raionului Rîșcani, Sergiu Crețu, a fost dispusă anularea ordonanței procurorului în Procuratura Rîșcani, S. Railean din 20.06.2012, cu privire la scoaterea de sub urmărire penală a lui Gangal A., cu reluarea urmăririi penale.

În motivarea ordonanței, procurorul a menționat, că potrivit explicației date de Curtea Europeană în cauza *Railean c. Moldovei*, obligația de a proteja dreptul la viață, în conformitate cu articolul 2 din Convenție, coroborată cu obligația generală a statului în temeiul articolului 1 din Convenție de a "*recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția [sa] drepturile și libertățile definite în [Convenție]*", impune în mod implicit că trebuie să existe o investigație efectivă oficială, atunci când persoanele au murit în împrejurări suspecte. Această obligație nu se limitează doar la cazurile în care s-a stabilit că o persoană a fost ucisă de un reprezentant al statului. Simplul fapt, că autoritățile au fost informate despre deces va da naștere, *ipso facto*, la o obligație, în conformitate cu articolul 2 din Convenție, de a efectua o investigație efectivă în împrejurările în care a avut loc. Investigația trebuie să aibă capacitatea de a stabili cauza leziunilor și de a identifica persoanele responsabile, cu scopul de a le pedepsi. În cazul în care survine decesul, investigația capătă o importanță și mai mare, având în vedere faptul că obiectivul esențial al unei astfel de investigații este de asigura punerea efectivă în aplicare a legislației naționale care protejează dreptul la viață.

Reieșind din cele menționate, s-a constatat că, în cadrul urmăririi penale, de către procurorul conducător al urmăririi penale și organul de urmărire penală din cadrul IP Rîșcani, n-a fost asigurată punerea efectivă în aplicare a legislației naționale, care protejează dreptul la viață.

Astfel, ordonanța procurorului în Procuratura r-lui Rîșcani, S. Railean din 20 iunie 2012, prin care Gangal A. a fost scos de sub urmărire penală, urmează a fi anulată, deoarece acțiunile lui întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(3) lit.b) Cod penal, iar probele, la acel moment, administrate erau suficiente pentru înaintarea învinuirii.

La momentul emiterii ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a bănuțitului Gangal A. din 20.06.2012, în fapt nu a existat cauza, care a determinat adoptarea acesteia, iar anularea, potrivit explicației date de Curtea Europeană în cauza Nikitin c. Rusiei, nu va constitui o încălcare a art.4 paragraful 2 din Protocolul nr.7 al Convenției, dar un procedeu legal de restabilire a echității.

La 18.03.2014, Gangal A. a depus o plângere împotriva ordonanței procurorului r-lui Rîșcani din 07.02.2014.

Prin încheierea din 03.04.2014, emisă de către judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Rîșcani, în partea descriptivă s-a indicat, că examinarea plângerii în cauză nu ține de competența judecătorului de instrucție, indicându-se că asupra acesteia urmează să se expună instanța care va examina fondul cauzei, făcându-se trimitere la art.297 alin.(4) CPP, iar în dispozitiv plângerea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Astfel, instanța de apel, analizând ordonanța procurorului din 07 februarie 2014 prin care s-a dispus anularea ordonanței cu privire la scoaterea de sub urmărire penală a lui Gangal A. cu reluarea urmăririi penale, a conchis că aceasta contravine prevederilor art. 6 pct.44, art.22 alin.(2), 287 alin.(4) Cod de procedură penală, art. 4 Protocolul 7 CEDO și art. 7 alin.(2) Cod penal, care prevede că, hotărârea organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, precum și hotărârea judecătorească definitivă, împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o nouă învinuire mai gravă pentru aceeași persoană, pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea pronunțată și nimeni nu poate fi supus urmăririi penale și pedepsei penale de mai multe ori pentru una și aceeași faptă.

Prin urmare la emiterea ordonanței din 07.02.2014, nu a fost invocat vre-unul din temeiurile menționate în vederea posibilității redeschiderii procesului penal în privința lui Gangal A., făcându-se referire la faptul neasigurării punerii efective în aplicare a legislației naționale, care protejează dreptul la viață.

Careva circumstanțe sau fapte recent descoperite care existau la data adoptării ordonanței de scoatere a lui Gangal A. de sub urmărirea penală, nu au putut fi descoperite și nu s-au stabilit, iar în ordonanța de reluare a

urmăririi penale lipsește vre-o motivare sub aspectul că există vre-o circumstanță sau împrejurare, care poate fi catalogată ca faptă nouă ori recent descoperită, sau viciu fundamental, de natură să afecteze ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a lui GA.

Concluziile conținute în ordonanța de anulare a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală și reluare a urmăririi penale din 07.02.2014 nu a fost motivată în coraport cu prevederile pct. 7, 8 a Hotărârii Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin.(6) art.63 CPP, nr.26 din 23.11.2010, conform căroră *"pentru ca organul de urmărire penală să poată relua urmărirea penală, legislatorul, la alin.(4) art.287 CPP, a stipulat că această acțiune se admite numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente de natură să afecteze hotărârea pronunțată. Acestea sunt unicele circumstanțe, în care intervine derogarea de la principiul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat de art.4 din Protocolul nr.7 CEDO și art.22 CPP, care la alin.(2) prevede derogările admisibile. Numai o astfel de interpretare a dreptului de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă este în concordanță cu art.21 din Constituție, care stipulează obligația statului de a asigura toate garanțiile necesare apărării persoanei în cadrul procesului judiciar și alin.(1) art.16 din Constituție privind îndatorirea primordială a statului de a respecta și ocroti persoana"*.

Totodată, în hotărârea CEDO în cauza Ștefan vs. Romania din 06.04.2010 este clar specificat că: *"procurorul are obligația de a reflecta pretensele erori înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, iar statul este cel care trebuie să-și asume erorile comise de procuror și aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în procedura în cauză"*.

Luând în considerație cele expuse, instanța de apel a conchis că prima instanță neîntemeiat a concluzionat, că Gangal A. urmează a fi achitat de sub învinuirea adusă în baza art. 264 alin.(3) lit.b) Cod penal, odată ce la caz au fost adoptate ordonanțele nominalizate, care au produs consecințe juridice, prin urmare procesul penal în privința lui Gangal A. în baza art.264 alin.(3) lit.b) CP urmează a fi încetat în temeiul art.391 alin.(1) pct.5) Cod de procedură penală, pe motiv că există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane de scoatere a acesteia de sub urmărire penală, însă instanța cu desăvârșire a ignorat relevanța ordonanțelor

menționate, ca rezultat a adoptat o hotărâre pasibilă casării de către instanța ierarhic superioară.

6. Împotriva hotărârii nominalizate a declarat recurs ordinar procurorul, succesorul părții vătămate Palii Victor și Palii Natalia, care au solicitat:

- procurorul, invocând temeiul prevăzut la art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului a menționat că instanța de apel a indicat la încălcarea dreptului garantat al persoanei de a nu fi supus repetat urmăririi penale, însă consideră că prin reluarea urmăririi penale, nu au fost afectate drepturile procesuale ale lui Gangal A. garantate de lege și anume de a nu fi urmărit repetat pentru una și aceeași faptă.

Potrivit prevederilor art 4 din Protocolul nr. 7 al CEDO, nici o persoană nu poate fi urmărită sau pedepsită penal de jurisdicția aceluiași stat pentru săvârșirea unei infracțiuni pentru care deja a fost achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitive conform legii și procedurilor penale ale aceluiași stat.

În cazul din speță, Gangal A. nu a fost achitat și nici condamnat printr-o hotărâre definitivă.

La momentul emiterii ordonanței de reluare a urmăririi penale din 07.02.2014, norma art. 287 alin.(1) CPP nu era declarat neconstituțional.

Ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a lui Gangal A. a fost considerată ilegală și anulată de procurorul ierarhic superior, cu reluarea urmăririi penale.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14.05.2015 privind excepția de neconstituționalitate a art. 287 alin.(1) Cod de procedură penală, a fost declarat neconstituțional alin.(1) al art.287 CPP.

Astfel, consideră ilegală soluția instanței de apel privind încetarea procesului penal din motivul declarării neconstituționalității art. 287 alin.(1) CPP, deoarece, potrivit art. 7 din Codul jurisdicției constituționalității, orice act normativ, precum și tratat internațional la care Republica Moldova este parte, se consideră constituțional până când neconstituționalitatea lui va fi dovedită în procesul jurisdicției constituționale, cu asigurarea tuturor garanțiilor prevăzute de cod.

Prin urmare, motiv de reluare a urmăririi penale în cauza din speță a

servit încălcarea drepturilor părții vătămate la o examinare echitabilă a cauzei, principiu consacrat la art. 6 CEDO, fiind apreciat ca un viciu fundamental de care a fost afectată ordonanța de scoatere a lui Gangal A. de sub urmărire penală.

Astfel, procurorul care a efectuat urmărirea penală nu a asigurat scopul urmăririi penale, accesul liber la justiție a succesorului părții vătămate, aceste drepturi rămânând neprotejate, nefiind asigurată o cercetare sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei.

Mai mult ca atât, instanța de apel referitor la corectitudinea încetării procesului penal a făcut referire la practica relevantă a CSJ și anume la decizia nr.1ra-103/16 în privința lui Cernopolc V. și alții. Însă, în decizia nominalizată, urmărirea penală a fost reluată în baza art. 287 alin.(4) CPP, ceea ce în speță nu este aplicabil, dat fiind faptul, că urmărirea penală în privința lui Gangal A. a fost reluată în baza art. 287 alin.(1) CPP.

Totodată, instanța de apel a conchis că ordonanța de reluare a urmăririi penale și punerea sub învinuire a lui Gangal A. contravin prevederilor art. 6 pct.44, art. 22 alin.(2), 287 alin.(4) CPP, art. 4 Protocolul 7 al CEDO, art. 7 alin.(2) Cod penal, însă făcând această concluzie, instanța a confundat reluarea urmăririi penale în baza art. 287 alin.(1) cu art. 287 alin.(4) CPP, care au temeuri diferite de reluare, însă în cauza Gangal A. urmărirea penală a fost reluată anume în baza art. 287 alin.(1) CPP.

- succesorul părții vătămate Palii V., care, fără a invoca vre-un temei de drept prevăzut la art. 427 alin.(1) CPP, solicită casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de condamnare a inculpatului.

- Palii Natalia, casarea hotărârilor judecătorești și pronunțarea unei hotărâri de condamnare a lui Gangal A.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, avocatul Mandraburcă A. în numele inculpatului Gangal A. a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de către procuror, solicitând respingerea recursului ca inadmisibil, cu menținerea deciziei instanței de apel.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestora, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură

penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Procurorul invocă în recursul declarat temeiul de drept prevăzut la pct. 6) alin.(1) art. 427 Cod de procedură penală, totodată partea vătămată Palii V. necătând la faptul că nu a menționat nici un temei de drept din cele prevăzute la art. 427 alin.(1) CPP, acesta critică hotărârea atacată sub aspectul nemotivării hotărârii, solicitând condamnarea inculpatului, astfel se întrevece temeiul menționat mai sus, care stipulează că:

- hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond și de apel atunci *când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței*, solicitând casarea hotărârii contestate cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

După cum rezultă din conținutul recursurilor, acuzatorul de stat și partea vătămată nu sunt de acord cu încetarea procesului penal în privința lui Gangal A. în baza art. 264 alin.(3) lit.b) Cod penal, pe motiv că există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleași persoane de scoatere a acesteia de sub urmărire penală, considerând că inculpatul nu a fost achitat, nici condamnat printr-o hotărâre definitivă, iar la momentul emiterii ordonanțe de reluare a urmăririi penale, art. 287 alin.(1) Cod de procedură penală nu era declarat neconstituțional.

Colegiul penal constată că acest temei pe care s-a bazat autorii recursurilor, nu persistă în cauză, deoarece din conținutul deciziei atacate, rezultă că instanța de apel s-a pronunțat asupra motivelor invocate de apelant, stabilind în mod legal și întemeiat temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului declarat de procuror. În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată.

Instanța de apel, judecând apelul, a examinat cauza sub toate aspectele

complet și obiectiv, astfel respectând prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală, just ajungând la concluzia încetării procesului penal în privința lui Gangal A. pe învinuirea adusă în baza art. 264 alin.(3) lit.b) Cod penal, în temeiul art. 391 alin.(1) pct.5) CPP, adică din motiv că există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane de scoatere a acesteia de sub urmărire penală.

La acest capitol, Colegiul menționează că în speță, instanța de apel corect a constatat că, prin ordonanța procurorului în Procuratura Rîșcani, S. Railean din 20.06.2012, s-a dispus scoaterea de sub urmărirea penală a lui Gangal A., deoarece la acea etapă nu fusese acumulate probe suficiente pentru a-l pune sub învinuire.

Ulterior, prin ordonanța din 07.02.2014, emisă de către procurorul raionului Rîșcani, S. Crețu, a fost dispusă anularea ordonanței procurorului în Procuratura Rîșcani, S. Railean din 20.06.2012, cu privire la scoaterea de sub urmărire penală a lui Gangal A., în temeiul art. 287 alin.(1) CPP, cu reluarea urmăririi penale (f.d.240, vol.I).

În motivarea ordonanței, procurorul a menționat că, în cadrul urmăririi penale, de către procurorul conducător al urmăririi penale și organul de urmărire penală din cadrul IP Rîșcani, n-a fost asigurată punerea efectivă în aplicare a legislației naționale, care protejează dreptul la viață. Prin urmare, ordonanța procurorului în Procuratura r-lui Rîșcani, S. Railean din 20 iunie 2012, prin care Gangal A. a fost scos de sub urmărire penală, urmează a fi anulată, deoarece acțiunile lui întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(3) lit.b) Cod penal, iar probele, la acel moment, administrate erau suficiente pentru înaintarea învinuirii.

La momentul emiterii ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a bănuیتului Gangal A. din 20.06.2012, în fapt nu a existat cauza, care a determinat adoptarea acesteia, iar anularea, potrivit explicației date de Curtea Europeană în cauza Nikitin c. Rusiei, nu va constitui o încălcare a art.4 paragraful 2 din Protocolul nr.7 al Convenției, dar un procedeu legal de restabilire a echității.

La 18.03.2014, Gangal A. a depus o plângere împotriva ordonanței procurorului r-lui Rîșcani din 07.02.2014.

Prin încheierea din 03.04.2014, emisă de către judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Rîșcani, în partea descriptivă s-a indicat, că

examinarea plângerii în cauză nu ține de competența judecătorului de instrucție, indicându-se că asupra acesteia urmează să se expună instanța care va examina fondul cauzei, făcându-se trimitere la art.297 alin.(4) CPP, iar în dispozitiv plângerea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Astfel, instanța de apel, analizând ordonanța procurorului din 07 februarie 2014 prin care s-a dispus anularea ordonanței cu privire la scoaterea de sub urmărire penală a lui Gangal A. cu reluarea urmăririi penale, a conchis că aceasta contravine prevederilor art. 6 pct.44, art.22 alin.(2), 287 alin.(4) Cod de procedură penală, art. 4 Protocolul 7 CEDO și art. 7 alin.(2) Cod penal.

Prin urmare, ordonanța respectivă, prin care a fost scos de sub urmărire penală Gangal A., se echivalează cu o hotărâre judecătorească irevocabilă și reprezintă autoritatea de lucru judecat, care nu permite declanșarea unei noi proceduri cu privire la aceeași faptă și aceeași persoană.

Deci, autoritatea de lucru judecat este considerat principiul *non bis in idem* - care nu mai permite declanșarea unei noi judecăți cu privire la aceeași faptă și aceeași persoană, dacă acestea au făcut obiectul unei judecăți pentru care există deja o hotărâre definitivă.

Însă, contrar exigențelor legale, în cauză, potrivit ordonanței procurorului r-lui Rîșcani din 07 februarie 2014, s-a dispus anularea ordonanței din 20.06.2012, cu reluarea urmăririi penale, fără a fi invocate temeiurile exhaustive din art. 287 alin.(4) Cod de procedură penală, care permit reluarea urmăririi penale.

Ordonanța procurorului r-lui Rîșcani, S. Crețu din 07 februarie 2014 prin care s-a dispus reluarea urmăririi penale în speța dată a fost întemeiată pe prevederile art. 287 alin.(1) Cod de procedură penală, fiind invocat că, *în cadrul urmăririi penale, de către procurorul conducător al urmăririi penale și organul de urmărire penală din cadrul IP Rîșcani, n-a fost asigurată punerea efectivă în aplicare a legislației naționale, care protejează dreptul la viață. Astfel, la momentul emiterii ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a lui Gangal A. din 20.06.2012, în fapt nu a existat cauza, care a determinat adoptarea acesteia.*

Astfel, sintagma „*nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestei decizii*” presupune situația când procurorul ierarhic superior apreciază hotărârea precedentă ca ilegală, constatând că greșit s-a interpretat legea privind temeiurile scoaterii de sub urmărirea penală de către procurorul inferior, în acest caz, ordonanța de reluare a urmăririi penale trebuie să fie

motivată în sensul menționării erorii depistate.

Reținând cele menționate, instanța de apel a conchis că, pentru ca organul de urmărire penală să poată relua urmărirea penală, legiuitorul la alin.(4) al art. 287 Cod de procedură penală a stipulat că această acțiune se admite *„numai dacă apar fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea pronunțată”*. Acestea sunt circumstanțe, în care intervine derogarea de la principiul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, temei prevăzut în alin.(2) al art. 22 Cod de procedură penală, care permit derogările admisibile.

Totodată, în acest context, instanța de apel corect a menționat că, concluziile reținute în ordonanța de reluare a urmăririi penale din 07 februarie 2014, nu au fost motivate în coraport cu prevederile pct.7 și 8 a Hotărârii Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală, nr. 26 din 23.11.2010, și anume a temeiurilor din alin.(4) al art. 287 CPP, indicate mai sus. *Astfel, numai acestea unice circumstanțe, în care intervine derogarea de la principiul constituțional, consacrat de art. 4 din Protocolul nr. 7 CEDO și art.22 CPP, care la alin.(2) prevede derogările admisibile. Curtea Constituțională constată că numai o astfel de interpretare a dreptului de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă este în concordanță cu art.21 din Constituție, care stipulează obligația statului de a asigura toate garanțiile necesare apărării persoanei în cadrul procesului judiciar, și alin.(1) art.16 din Constituție privind îndatorirea primordială a statului de a respecta și ocroti persoana”*.

Principiul dat impune în linii mari autorităților publice competente nu numai interdicția de a judeca repetat persoana, dar și interdicția de a urmări de mai multe ori persoana pentru aceeași faptă.

Raportând prevederile nominalizate la actele cauzei se constată că, reieșind din ordonanța procurorului r-lui Rîșcani, S. Crețu, din 07.02.2014, temei de anulare a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală din 20.06.2012, cu reluarea urmăririi penale în privința lui Gangal A. a servit faptul neasigurării punerii efective în aplicare a legislației naționale, care protejează dreptul la viață.

Prin urmare, în ordonanța de reluare a urmăririi penale în privința lui Gangal A. nominalizată, nu au fost constatate careva circumstanțe noi sau fapte recent descoperite sau viciu fundamental, care ar fi condiționat reluarea

urmăririi penale în cauza dată.

Conform art. 251 alin.(1) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea acelui act. Nulitatea prevăzută în alin.(2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

Astfel, Colegiul penal constată că instanța de apel just a conchis că, în speță, ordonanța procurorului prin care s-a dispus reluarea urmăririi penale din 07.02.2014, este lovită de nulitate.

În acest context, Colegiul atestă relevant cauzei și jurisprudența CEDO (*cauza Stoianova și Nedelcu vs. România*), unde Curtea a constatat că „.... dacă redeschiderea urmăririi penale a fost ordonată pe motivul că ancheta inițială nu a fost completă, în acest caz, asemenea lipsuri din partea autorităților nu pot fi imputate reclamantilor și ar trebui în concluzie să-i plaseze pe aceștia într-o situație defavorabilă”.

Totodată și în *cauza Ștefan vs România*, Curtea clar a notat că „procurorul are obligația de a reflecta pretensele erori înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, iar statul este cel care trebuie să-și asume erorile comise de procuror și aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în procedura în cauză”.

Reținând cele nominalizate, precum și prevederile art. 287 alin.(4) Cod de procedură penală, care expres indică că în cazurile în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire au fost adoptate legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente, care a afectat hotărârea respectivă, în coroborare cu prevederile art.251 Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide că ordonanța de reluare a urmăririi penale, în cazul în care în privința lui A. Gangal a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală din motiv că nu au fost acumulate suficiente probe, nefiind întemeiată pe circumstanțele prevăzute în art.287 alin.(4) Cod de procedură penală, este lovită de nulitatea absolută și nu produce careva consecințe juridice.

Cât privește temeiul pentru recurs semnalat de procuror - *că instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței*, prevăzut de art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, instanța de recurs menționează, că instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Astfel, activitatea instanței de apel privind aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei, în alt sens decât cel pe care îl propune partea acuzării, este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu este temei de drept separat din numărul celor incluse în art.427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar este lipsită de orice suport legal.

Potrivit art. 6 pct.11¹) Cod de procedură penală, eroarea gravă de fapt constituie stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor. Eroarea gravă de fapt presupune deci reținerea unei împrejurări esențiale fără ca probele administrate să o susțină sau o nereținere a unei astfel de împrejurări esențiale, deși probele administrate o confirmau, ambele ipoteze fiind rezultatul denaturării grave a probelor.

În acest context, Colegiul penal constată că nu există contradicție evidentă între cele reținute prin hotărârea contestată și conținutul probelor administrate, starea de fapt reținută nefiind consecința unei denaturări evidente a probelor, ci rezultatul unei analize coroborate a acestora, astfel că decizia nu cuprinde vreun viciu sub aspect de fapt sau de drept material sau procesual.

Însă, în raport cu textul hotărârii contestate, se relevă că instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la admiterea apelului declarat de acuzatorul de stat.

Totodată, Colegiul penal ține să menționeze că recursul ordinar declarat de succesoriul legal al părții vătămate Palii V., este semnat inclusiv și de Palii N.

Prin urmare, art. 421 Cod de procedură penală, reglementează procedura și persoanele care pot declara recurs.

În speță, se constată că fără a prezenta careva împuterniciri de a declara recurs, Palii N. a depus și semnat recursul ordinar în care critică legalitatea deciziei instanței de apel.

Astfel, Palii Natalia nu se încadrează în persoanele care pot declara recurs ordinar, stipulat în art. 421 coraborat cu art. 401 CPP și nu întrunește nici o calitate procesuală, adică nu este persoană abilitată cu dreptul de a declara recurs ordinar.

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414 – 419 Cod de procedură penală, iar temeiurile invocate de recurenți prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu și-au găsit confirmare din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în decizia instanței de apel, în sensul rejudecării hotărârii judecătorești și prin urmare, se impune inadmisibilitatea recursurilor declarate, ca fiind vădit neîntemeiate.

9. În conformitate cu prevederile art. 432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Andrei Formusatii, succesorul legal al părții vătămate Palii Victor și de Palii Natalia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui *Gangal Alexandr*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 27 aprilie 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti